Stuk **690** (2000-2001) – Nr. 1

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

2 mei 2001

VERZOEKSCHRIFT

betreffende permanente rolstoelgebruikers

VERSLAG

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen
uitgebracht door mevrouw Sonja Becq en de heer Koen Helsen

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : mevrouw Patricia Ceysens.

Vaste leden :

mevrouw Sonja Becq, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Ingrid van Kessel ;

mevrouw Patricia Ceysens, mevrouw Claudine De Schepper, de heren Jacques Devolder, Koen Helsen ;

mevrouw Niki De Gryze, mevrouw Marijke Dillen, de heer Felix Strackx ;

de heren Guy Swennen, Jan Van Duppen ;

mevrouw Ria Van Den Heuvel ;

mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen.

Plaatsvervangers :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, mevrouw Veerle Heeren, de heren Paul Van Malderen, Luc Martens ;

de heren Frans De Cock, Freddy Feytons, André Moreau, Cis Schepens ;

de heren Wilfried Aers, Julien Librecht, mevrouw Marleen Van den Eynde ;

de heren Patrick Hostekint,Chokri Mahassine ;

mevrouw Ann De Martelaer ;

mevrouw Margriet Hermans.

INHOUD

Blz.

1. Procedure 4

2. Hoorzitting met de verzoeker 4

3. Antwoord van mevrouw Mieke Vogels, minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen 5

4. Bespreking 6

5. Conclusies 7

Bijlage :Verzoekschrift van mevrouw Paula Jacobs betreffende permanente rolstoelgebruikers (11 (1999-2000)) 9

1. Procedure

De commissie bevoegd voor de verzoekschriften (Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid) heeft tijdens haar vergadering van 8 juni 2000 het verzoekschrift van mevrouw Paula Jacobs betreffende permanente rolstoelgebruikers (11 (1999-2000)) ontvankelijk verklaard en voor verdere behandeling doorverwezen naar de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen.

Conform artikel 6, tweede lid, van het decreet van 14 juli 1998 houdende regeling van de bij het Vlaams Parlement ingediende verzoekschriften, werd de verzoeker uitgenodigd gehoord te worden in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen. Mevrouw Paula Jacobs werd gehoord op 29 juni 2000. Op 12 oktober 2000 besliste de commissie nadere inlichtingen te vragen aan mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, (artikel 7 van vermeld decreet) die terzake bevoegd is. Op 7 december 2000 kwam de minister haar antwoord toelichten in de commissie, waarop de commissie de effectieve bespreking startte. De bespreking werd afgerond en de conclusies werden geformuleerd op 19 april 2001.

2. Hoorzitting met de verzoeker

De voorzitter : Aan de orde is het verzoekschrift van mevrouw Paula Jacobs betreffende de permanente rolstoelgebruikers. Wij horen vandaag haar toelichting en nemen vervolgens het verzoekschrift in beraad. Daarop wordt het onderwerp geagendeerd op een commissievergadering. Na de bespreking ten gronde wordt de verzoeker geïnformeerd over de conclusies van de commissie.

Mevrouw Paula Jacobs : Ik ben 68 en sinds jaren permanent rolstoelgebruikster. Ik woon zelfstandig in een aangepast appartement, in een focusproject met ADL-hulp. Inmiddels heeft de Vlaamse overheid de mogelijkheden van gehandicapten als ik reeds veel verbeterd, maar met mijn verzoekschrift wil ik toch twee punten aan de orde stellen : het recht op een aangepaste elektronische rolstoel van alle gehandicapten die ook 65-plusser zijn, en de manier waarop de uitbetaling van de tussenkomst gebeurt.

Wat het eerste punt betreft, schrijft de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen in artikel 28, paragraaf 8 voor dat men, wanneer men 65 jaar is geworden, 6 jaar moet wachten voor men weer recht heeft op een tussenkomst. Die achteruitstelling van +65-jarigen is onrechtvaardig. Ik ben immers nog steeds even afhankelijk van mijn inmiddels onherstelbaar versleten rolstoel. Mijn rolstoel is na vier jaar versleten, ondanks grondig onderhoud en nazicht, maar ik moet nog twee jaar wachten vooraleer ik opnieuw een aanvraag mag doen. Mijn rolstoel zijn mijn benen en mijn auto tegelijk ; ik kan echt geen twee jaar wachten.

Daarnaast is er het probleem van de financiering. Het Vlaams Fonds betaalt alleen facturen waaraan een betalingsbewijs is toegevoegd. Wanneer het echter over grote sommen gaat zoals voor een elektronische rolstoel, is dat voor de persoon in kwestie niet mogelijk. De enige mogelijkheid die ik heb, is een kredietrekening te openen waarop ik rente moet betalen. Vermits er nog een kredietrekening loopt voor andere noodzakelijke dingen, kan ik geen tweede kredietrekening openen met mijn inkomsten. Mijn budget is te klein. De procedure waarbij de verstrekker van de rolstoel zijn factuur rechtstreeks naar het Vlaams Fonds stuurt, duurt veel te lang.

Ik hoop op een aanpassing van de onrechtvaardige wet en op een vlottere uitbetaling.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik wil even onderstrepen dat mevrouw Jacobs met haar initiatief twee belangrijke punten heeft aangebracht, waarvoor zij terecht onze aandacht vraagt.

Mevrouw Sonja Becq : De leeftijdsgrens waarnaar mevrouw Jacobs verwijst, is inderdaad in meer dan een opzicht een probleem. Wij zullen kijken wat wij daar op Vlaams niveau kunnen aan doen, maar mevrouw Jacobs moet wel weten dat een deel van de bevoegdheid federaal is, met name de Riziv-wetgeving. Wij zullen dus ook onze federale collega's moeten aanspreken.

De heer Jan Van Duppen : Ik dank u voor de manier waarop u het probleem, dat ik goed ken, schetst. Ik vraag ook aandacht voor de problemen waarmee andere leeftijdscategorieën kampen. We moeten een algemene oplossing zoeken omdat een rolstoel voor u de enige manier is om aan de samenleving deel te nemen.

De voorzitter : U heeft voor u 65 jaar was dus ervaring opgedaan met de moeilijke uitbetaling via het Vlaams Fonds. Maar nu valt u onder het Riziv.

Mevrouw Paula Jacobs : Maar het Riziv betaalt ook maar om de zes jaar een elektronische rolstoel. Alle organisaties stuiten op deze onrechtvaardige wet.

De voorzitter : De commissie zal het probleem onderzoeken en u op de hoogte houden van onze aanbevelingen.

Mevrouw Paula Jacobs : Bovendien betaalt niemand op voorhand.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Bij voorfinanciering betaalt u de bank. Worden de extra intresten vergoed ?

Mevrouw Paula Jacobs : Neen.

De voorzitter : Ik dank u voor uw moed. Velen zullen u dankbaar zijn.

3. Antwoord van mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

De tegemoetkomingen in de aanschaf van prothesen zijn een federale bevoegdheid en worden geregeld via de ziekte- en invaliditeitswetgeving. Een rolstoel is een prothese, met andere woorden een toestel dat dient ter vervanging van een lichaamsfunctie, in dit geval de onderste ledematen.

Het Besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1992 tot vaststelling van de criteria, modaliteiten en bedragen van tegemoetkomingen voor individuele materiële bijstand tot sociale integratie ten gunste van personen met een handicap, bepaalt in zijn artikel 4, vierde lid, dat in afwijking van het algemeen geldend residuariteitsbeginsel, er door het Vlaams Fonds een tegemoetkoming kan verleend worden voor de aankoop, het onderhoud en de herstelling van rolstoelen, orthopedische driewielers en duwwagens, overeenkomstig de voorwaarden en modaliteiten vastgesteld in de bijlage van het besluit.

In punt 3.1.2.a) van voornoemde bijlage wordt onder meer vermeld dat het bedrag van de hernieuwingtermijn dezelfde is als deze voorzien in de Ziekte- en InvaliditeitsVerzekering, te weten :

“Alleen voor de toestellen die onbruikbaar zijn geworden, niet meer kunnen worden hersteld of niet kunnen gewijzigd worden, mag een nieuwe tegemoetkoming worden verleend. In elk geval mag de hernieuwingtermijn te rekenen vanaf de datum van de vorige levering, niet korter zijn dan :

– Drie jaar wanneer de rechthebbende geen achttien jaar geworden is op het ogenblik van de vorige levering ;

– Vier jaar wanneer de rechthebbende achttien jaar geworden is op het ogenblik van de vorige levering ;

– Zes jaar wanneer de rechthebbende vijfenzestig jaar is geworden op het ogenblik van de vorige levering".

Uit het voorgaande kan worden afgeleid dat een persoon die zich op 64-jarige leeftijd een rolstoel heeft aangeschaft en waarvoor een tegemoetkoming gebeurde, op zijn vroegst op 68-jarige leeftijd een nieuwe tegemoetkoming kan aanvragen. De volgende aanvraag kan op zijn vroegst op 74-jarige leeftijd worden ingediend.

De Vlaamse regering heeft niet de bevoegdheid om een federale wetgeving, in casus de ziekte- en invaliditeitswetgeving, te wijzigen.

Het voornoemd besluit van de Vlaamse regering voorziet eveneens dat, zodra voor een aanvraag om tegemoetkoming in de aanschaf van een hulpmiddel de vereiste rechtvaardigingsstukken aanwezig zijn in het dossier, door het Vlaamse Fonds de beslissing of het voornemen omtrent tenlasteneming waarin het bedrag van de tenlasteneming is bepaald, wordt betekend binnen een termijn van 30 dagen.

Met betrekking tot rolstoelen is het niet uitgesloten dat het onderzoek in het kader van de residuariteit een bepaalde termijn in beslag neemt. Het Vlaams Fonds moet er over waken dat eerst een aanvraag om tegemoetkoming gebeurt in het kader van de ziekte- en invaliditeitsverzekering en kan pas dan met kennis van zaken zijn tegemoetkoming bepalen. Om de behandelingstermijn van desbetreffende aanvragen tot een minimum te herleiden werd er reeds overleg gepleegd tussen het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering en het Vlaams Fonds. Zo werd onder meer overeengekomen dat het Vlaams Fonds zich kan baseren op documenten die door de mutualiteiten worden gebruikt, de zogenaamde “bijlagen 75 en 76”.

4. Bespreking

– *Residuaire bevoegdheden en leeftijdsdiscriminatie*

De heer Jan Van Duppen stelt dat de rolstoelgebruikers zelf niet veel boodschap hebben aan deze technische en ongetwijfeld correcte informatie van de minister. Het probleem ligt bij de verschillende bevoegdheden op gemeenschaps- en federaal niveau in de toekenning van de individuele hulpmiddelen voor personen met een handicap. De personen in kwestie krijgen het gevoel dat ze van het kastje naar de muur worden gestuurd. Er wordt in andere materies sterk gepleit voor een eenloketsysteem. Waarom ook niet in deze materie ? Het is de verantwoordelijkheid van de overheid om dit op korte termijn op te lossen. Het komt erop aan dat één instantie, die door alle financiële niveaus erkend wordt, de adviezen en analyses omtrent de hulpmiddelen geeft. Het moet gedaan zijn met het als het ware bureaucratisch toekennen van coderingen die ingevuld moeten worden door bandagisten (die de hulpmiddelen leveren en herstellen). Het kan niet dat de gebruiker wordt geadviseerd door de maker van de hulpmiddelen. Er moet een grotere vraaggerichte soepelheid gecreëerd worden.

Daarnaast klaagt de heer Jan Van Duppen ook de ongunstige regeling aan waarbij men op 68 jaar tot zijn 74ste moet wachten om een nieuwe rolstoel aan te vragen.

De nota van de administratie meldt dat er reeds overleg wordt gepleegd tussen het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (Riziv). Mevrouw Ingrid van Kessel vraagt naar de draagwijdte van de gemaakte afspraken. Het lid meent dat defederalisering dé oplossing voor het gestelde probleem is, maar aangezien dit niet voor morgen is, zijn goede afspraken ondertussen cruciaal.

Het lid begrijpt niet waarom de hernieuwingtermijn voor iemand jonger dan 65 jaar korter is. De afschrijving (slijtage) van een rolstoel is dezelfde. De redenering dat ouderen minder mobiel zouden zijn, gaat niet meer op, tenzij voor de zgn. vierde generatie. Ook mevrouw Patricia Ceysens vindt die redenering achterhaald.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, verwijst naar de residuariteit waarbij eerst het federale Riziv oordeelt over de toekenning van de hulpmiddelen, waarna het Vlaams Fonds financieel tegemoetkomt. De federale regeling gaat uit van de traditie van het Rijksfonds voor de Sociale Reclassering van Mindervaliden dat vooral de tewerkstelling van personen met een handicap beoogde. Die filosofie is inderdaad achterhaald, maar de Vlaamse Gemeenschap kan die federale reglementering niet wijzigen.

Mevrouw Ingrid van Kessel vraagt of Vlaanderen dit niet kan rechttrekken via zijn residuair aandeel. De minister antwoordt dat de wachtlijst voor individuele materiële bijstand op Vlaams niveau dermate groot is, dat het van slecht bestuur zou getuigen om alleen op dit punt in te grijpen. Idealiter moet het budget op één niveau beschikbaar zijn. De administratie staat in bijna permanente dialoog met het Riziv om het systeem te versoepelen. De Vlaamse diensten verkrijgen de Riziv-documenten via de ziekenfondsen, in tegenstelling tot vroeger. Dit betekent een versnelling van de procedure.

Daarnaast spelen op de markt van de hulpmiddelen ook belangen van bandagisten en van de commercie. De minister heeft het besluit inzake de gespecialiseerde adviescentra (GAC's) ingetrokken en zal een nieuw besluit uitvaardigen. De minister hoopt kortelings van het Vlaams Fonds een advies te ontvangen over dat ontwerpbesluit dat het systeem voor de gebruiker moet versoepelen. Dit is geen gemakkelijke oefening want ook in de raad van bestuur van het Vlaams Fonds spelen belangen.

Volgens mevrouw Patricia Ceysens zal een residuaire oplossing zoals mevrouw van Kessel suggereert, tot kafkaiaanse toestand leiden.

Volgens mevrouw Simonne Janssens-Vanoppen mag de hulpvrager de dupe niet zijn van dit alles. Hij mag in zijn beperking niet nog beperkt worden. De individuele hulpvraag wordt nog te zeer gedomineerd door administratieve stukken. Dàt moet beperkt worden. De Volksunie pleit al jaren voor

defederalisering, maar administratieve vereenvoudiging op Vlaams niveau zou reeds een vooruitgang betekenen. Verder overleg met het Riziv is daarbij onontbeerlijk.

De heer Jan Van Duppen beaamt dat de gebruiker de dupe niet mag zijn. Defederalisering zou een oplossing zijn, maar daarop kan men niet wachten. Een andere oplossing bestaat erin de gespecialiseerde adviescentra als enig loket te laten functioneren, erkend door zowel het Vlaamse als het federale niveau die voor de financiële tegemoetkoming zorgen. Het lid meent te weten dat het Riziv hiermee zou kunnen instemmen.

Mevrouw Ingrid van Kessel meent dat een administratieve vereenvoudiging en het door vorige spreker gelanceerde voorstel een goede stap vooruit zou kunnen zijn. Zeer belangrijk is echter ook de informatie ten aanzien van de gebruiker. Hij moet gewapend worden tegen de benaderingen door de commercie. Dit is het gevolg van de markt. Informatie is een van de opdrachten van het Kenniscentrum. (Mevrouw Patricia Ceysens meent dat het niet het gevolg is van de markt, maar van de gesloten gesubsidieerde markt. Volgens mevrouw Ingrid van Kessel is een stuk gesubsidieerde markt nodig.) De informatie wordt nog belangrijker als het persoonsgebonden budget wordt ingevoerd, benadrukt het lid.

Mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, stelt dat het verzoekschrift terecht een serieuze vorm van leeftijdsdiscriminatie aanklaagt. Dit is volgens haar niet op te lossen door in Vlaanderen de hernieuwingtermijn om de vier jaar te plaatsen. Wel moet men evolueren naar een enveloppensysteem waarmee de persoon met een handicap zelf zijn prioriteiten kan leggen. Met het huidige systeem wordt ook oneigenlijke overconsumptie aangemoedigd : niet iedereen beneden 65 jaar heeft om de vier jaar een nieuwe rolstoel nodig.

Essentieel is de gebruikers te responsabiliseren en goed te informeren. De kennis moet via het Kenniscentrum toegankelijk gesteld worden. Men moet de gebruiker inderdaad tegen malafide handelaars wapenen. Het hierboven genoemde ontwerpbesluit voorziet dit ook.

– *Prefinanciering*

De heer Koen Helsen brengt verder het tweede aspect van het verzoekschrift ter sprake, nl. de problemen bij de prefinanciering. Allicht heeft dit te maken met de lange procedure. Kan die ingekort worden ? De minister verwijst naar het besluit van de Vlaamse regering van 31 juli 1992 tot vaststelling van de criteria, modaliteiten en bedragen van tegemoetkomingen voor individuele materiële bijstand tot sociale integratie van personen met een handicap, dat bepaalt dat, zodra een aanvraag om tegemoetkoming aanwezig is in het dossier, het Vlaams Fonds de beslissing of het voornemen omtrent tenlasteneming betekent binnen een termijn van dertig dagen. Daarmee is de uitbetaling natuurlijk nog niet gebeurd. Probleem is dat het Vlaams Fonds zijn jaarlijkse enveloppe niet mag overschrijden. Daardoor ontstaan situaties waarbij iemand die pas op het einde van het jaar een tenlasteneming verkrijgt, moet wachten tot de goedkeuring van de volgende begroting. Vorig jaar was de enveloppe reeds in september opgebruikt. Daardoor moesten speciale herschikkingen getroffen worden. Met het nieuwe besluit zouden de budgetten beter beheersbaar moeten zijn. Er moet een beter zicht zijn op de evolutie van de uitgaven.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen signaleert een gelijksoortig probleem van prefinanciering bij de aankoop van een wagen. Voor personen met een handicap geldt een andere BTW-heffing. De gehandicapte moet wel eerst het volledige bedrag lenen, en ontvangt pas later de teruggave op de BTW. Het lid vraagt al dergelijke problemen in kaart te brengen. Misschien moet een algemene regeling hiervoor worden getroffen.

Mevrouw Ann De Martelaer vraagt bij de verdere bespreking van het verzoekschrift de tekst van het door de minister aangekondigde besluit erbij te nemen. De minister antwoordt dat dit er totaal los van staat.

5. Conclusies

De heer Jan Van Duppen, de heer Koen Helsen, mevrouw Sonja Becq en mevrouw Ann De Martelaer stellen voor om de Vlaamse regering te vragen nieuwe besprekingen met de bevoegde federale overheden aan te gaan om een betere afstemming te realiseren over de regels van de tenlasteneming van de meerkosten, een vlotte afhandeling van de aanvragen en de mogelijkheid tot prefinanciering.

Verder willen zij ook aan de bevoegde minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen vragen sneller werk te maken van de hervorming van de tenlasteneming inzake de individuele materiële bijstand, de individuele adviesverlening inbegrepen.

De commissie is het eens met deze voorstellen. Genoemde leden zullen tot besluit van deze bespreking een voorstel van resolutie indienen in die zin.

De verslaggevers, *De voorzitter,*

Sonja BECQ Patricia CEYSENS

Koen HELSEN

BIJLAGE

18 mei,2000

Voorzitter Vlaams Parlement
Dhr.N.De Batselier
Leuvensesteenweg 27
1011 Brussel

Betreft: Verzoekschrift i.v.m. Gehandicapten beleid.

Mijnheer de Voorzitter,

Als permanente invalide neem ik de eerbiedige vrijheid Uw aandacht te vestigen op een beleidsprobleem in de Gehandicapten sector waarbij bejaarde gehandicapten worden gediscrimineerd.

'Konstante' rolstoelgebruikers kunnen vanaf 60 jaar om de 6 jaar een beroep doen op het "Vlaams Fonds voor sociale integratie van personen met een handicap" voor de aankoop van een elektronische rolwagen, terwijl gehandicapten van minus 60 een beroep kunnen doen op dit fonds om de vier jaar. De afhankelijkheid en afschrijving van een rolwagen is niettemin voor beide leeftijdscategoriën permanente rolstoelgebruikers dezelfde. De sociale integratie, in het bijzonder van bejaarde gehandicapten, dient verder verzekerd te worden o.m. door het handhaven van de mobiliteit. In de rand van de hierbovenvermelde problematiek, wens ik op te merken dat de prefinanciering van een elektronische rolstoelwagen, in afwachting van het finaliseren van het dossier en de terugbetaling door het Fonds, de invalide vaak in een moeilijke,financiële situatie brengt.

In de hoop dat U aan dit verzoekschrift de nodige aandacht zult besteden, wens ik de autoriteiten te bedanken voor de inspanningen/maatregelen welke tot op heden werden genomen om het "leven" van permanent gehandicapten te verbeteren.

Met de meeste hoogachting,

P.Jacobs

Cc:Raemdonck K.,Van Arteveldestraat 20-22,2060 Antwerpen (dossierVF/8740)